

Učebné osnovy

Hudobná výchova
(1 hodina týždenne, 36 hodín ročne)

Úvodný ročník

Vzdelávacia oblasť : Umenie a kultúra

Predmet: Hudobná výchova

Ročník: úvodný

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 36 hodín ročne

Charakteristika predmetu:

Obsah vzdelávania v predmete Hudobná výchova vychádza zo znejúcej hudby ako prostriedku rozvoja elementárnych hudobných schopností a zručností žiakov, vytvárajúceho pozitívny vzťah k hudbe a ich ďalšiemu hudobnému vzdelávaniu v budúcnosti. Vychádza z koncepcie komplexnej múzickej výchovy založenej na integratívnom prístupe k hudbe vo všetkých jej podobách a hudobno-výchovných činnostiach. Žiaci sa zmocňujú hudby prostredníctvom hry, jednoduchého tvorivého experimentovania a objavovania hudby v sebe i mimo seba. Každý žiak je vnímaný ako jedinečná osobnosť s väčšou či menšou mierou hudobnosti, ktorá má právo byť rozvíjaná po hudobnej stránke.

Z hľadiska činnostnej dominancie ide o:

- hlasové činnosti
- inštrumentálne činnosti
- percepčné činnosti (počúvanie hudby)
- hudobno-pohybové činnosti
- hudobno-dramatické činnosti J

Jednotlivé hudobno-výchovné činnosti nepôsobia izolovane, vzájomne sa prelínajú, integrujú a obohacujú. V úvodnom ročníku sa zameriavajú

na:

- vnímanie a identifikáciu hudobných a nehudobných zvukov: tóny ich vlastnosti (výška,sila, farba, dĺžka) zvuky zvierat, zvuky z bezprostredného okolia (búchanie, štrnganie, šuchot, pískanie a pod..) odkiaľ prichádzajú zvuky a tóny a pod.

- spev rôznorodých piesní (ľudové, autorské, populárne), spev a rytmickú deklamáciu/riekaniek rôzneho druhu, spievanie hlasových modelov, spevácku imitáciu zvukov okolitého sveta;

- počúvanie piesní a inštrumentálnych skladbičiek, reprodukovanych alebo interpretovaných učiteľom, počúvanie vlastného hudobného prejavu žiaka resp. hudobného prejavu triedy;
- porovnávanie charakteru piesní a inštrumentálnych skladieb (veselá, smutná, uspávanka, pochod, slávnostná), objavovanie vyjadrovacích prostriedkov hudby (tempo, rytmus, dynamika), rozoznávanie hudobných nástrojov v počúvanej skladbe;
- melodizovanie a rytmizovanie reči, deklamácia riekaniek s rytmickým a pohybovým sprievodom,
- hra na tele, hra na elementárnych hudobných nástrojoch;
- uplatňovanie vhodného tanečného pohybu, tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách a ľudových hrách so spevom;
- hudobno-dramatické stvárňovanie riekaniek, piesní, príbehov hlasom, rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.

Vzťah k hudbe a hudobným činnostiam v rôznej podobe sa vytvára a upevňuje už od útleho veku a je podmienený kvalitou zvolených hudobných podnetov a voľbou správneho pedagogického prístupu k objavovaniu zákonitostí jej vzniku žiakom. Hudobná výchova má činnosť charakter, učiteľ postupným, primeraným a názorným spôsobom odhaľuje zákonitosti hudobnej tvorby (spev, hra), stvárňovania aj vyjadrovania hudby (pohybom, slovom a dramaticky), ale aj prijímania v podobe počúvania hudby. Volí vhodné motivujúce metódy v podobe hudobnej hry a hry s hudbou, experimentovania, improvizácie, kvalitné hudobné obsahy (piesne, skladby, hry), ktoré sú zdrojom estetických zážitkov a prostriedkom rozvoja komunikačných zručností.

Rozvíjajúce ciele (kľúčové kompetencie)	Hudobné činnosti	Obsahový štandard	Metódy a programy	Výstupový štandard	Počet hodín
<p>Získať základné spevácke zručnosti a návyky. Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky správne, primerane nálade.</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti</p>	<p>Základy speváckeho dýchania, držanie tela, tvorba tónu, artikulácia, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas. Spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte. Rytmizácia slov a riekaniek. Melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia mien a riekaniek. Jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne v rozsahu c1-a1. Prierezová téma: Environmentálna výchova 1 h Multikultúrna výchova 1 h Dopravná výchova 1h Ochrana života a zdravia 2h Regionálna výchova 2h Mediálna výchova 2h</p>	<p>Imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní. Zážitková metóda. Skúsenostná metóda. Kognitívna metóda. Intonačná metóda. Dialóg a diskusia.</p>	<p>Osvojiť správne spevácke návyky. Čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať minimálne 12 detských a ľudových piesní, hier so spevom. Spievať piesne s refrénom. Reprodukovať rytmus zo striedania štvrtových a osminových hodnôt. Melodizovať výtanku s využitím štvrtových a osminových nôt. Ukázať a nakresliť pohyb melódie. Poznať prvky ľudových tradícií.</p>	<p>13</p>
<p>Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne.</p>	<p>Inštrumentálne činnosti</p>	<p>Hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie. Štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok. Tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4 takte k piesňam. Prierezová téma: Environmentálna výchova 1 h</p>	<p>Skupinová metóda. Diferencované vyučovanie. Metóda improvizácie.</p>	<p>Zahrať na detských hudobných nástrojoch jednoduché rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtových, osminových nôt a pomlčiek. Vybrať vhodný nástroj na charakterizáciu nehudobných zvukov. Napodobniť rôzne zvuky</p>	<p>6</p>

		Osobnostný a sociálny rozvoj 2 h Multikultúrna výchova 1 h Regionálna výchova 2h		okolitého sveta. Doprevádzať detský spev hudobnými nástrojmi.	
Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky.	Hudobno-pohybové činnosti	Reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta. Pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza dopredu, dozadu, na mieste, poklus a beh). Vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (plieskanie, tleskanie podľa hudby). Pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady. Prierezová téma: Environmentálna výchova 1h Osobnostný a sociálny rozvoj 2h Multikultúrna výchova 1 h Dopravná výchova 2h Regionálna výchova 2h	Skupinové a diferencované vyučovanie. Zážitková metóda. Skúsenostná metóda. Didaktické hry. Improvizačná metóda.	Pohybom správne reagovať na hudbu. Pohybom vyjadriť rytmus a charakter piesne. Doprevádzať piesne pohybom. Tleskaním, plieskaním vytvoriť sprievod k piesni.	6
Poznať krátke vekuprimerané hudobné skladby a pohybom reagovať na ne.	Percepčné činnosti	Aktívne vnímanie a prežívanie hudby. Rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev). Pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových a umelých. Sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry.	Beseda. Návšteva hudobných podujatí. Riadené objavovanie hudby. Informačno-receptívna metóda.	Poznať charakterovo odlišné piesne – tanečné a uspávanku. Vystihnúť náladu hudby. Rozlíšiť zvuky okolitého sveta. Rozoznať hovorený a spievaný prejav, typy ľudského hlasu, tóny hudobných nástrojov.	8

		<p>Vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.</p> <p>Prierezová téma: Mediálna výchova 2 h Osobnostný a sociálny rozvoj 1h Ochrana života a zdravia 2h Regionálna výchova 2h</p>		<p>Poznať predohru, medzihru, dohru. Sluchovo rozoznať minimálne 4 hudobné skladby.</p>	
<p>Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad.</p>	<p>Hudobno-dramatické činnosti</p>	<p>Využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.</p> <p>Prierezová téma: Tvorba projektov a prezentačné zručnosti 4 h Ochrana života a zdravia 1h Dopravná výchova 2h</p>	<p>Metóda hrania rol. Improvizácia. Dramatizácia. Zážitková metóda Kooperatívne vyučovanie.</p>	<p>Prezentovať sa minimálne v 1 hudobno-dramatickom vystúpení. Dodržiavať pravidlá spolužitia v triednom kolektíve.</p>	3

Hodnotiaci systém: : Pri hodnotení žiakov budeme používať tieto metódy a prostriedky hodnotenia: slovné hodnotenie s prihliadaním na pozitívnu orientáciu hodnotenia a individuálny prístup, seba hodnotenie, prezentácia hudobno-dramatického vystúpenia.

Predmetom hodnotenia bude:

- osvojenie si správnych speváckych návykov
- aktívne zapájanie sa do hudobných hier
- citlivé využívanie detských hudobných nástrojov
- pozorné vnímanie skladby na počúvanie
- prejavovanie záujmu o svet zvukov a hudby
- reagovanie na hudobné podnety
- zapájanie sa do kolektívneho spevu v triede

ODPORUČENÁ A POUŽITÁ LITERATÚRA

Zlatá brána. Ľudové rozprávky, pesničky, hádanky, hry a povedačky. Mladé letá, Bratislava, 1997.

Veľká kniha pre malé deti. Matys, Bratislava, 1999.

Veľká kniha predškolača. Krajina zázrakov. Matys, Bratislava, 1994.

Ďuríčková, M.: Spievanky a hádanky. Buvik, Bratislava, 2001.

Ďuríčková, M.: Zlatá hrkálka. Buvik, Bratislava, 2001.

Ťap, ťap, ťapušky. Riekanky a rozprávky pre deti. Matys, Bratislava, 2001.

Cupi, lupi. Pohybové riekanky pre deti. Matys, Bratislava, 1999.

Spievame vianočné koledy. Egmont, Praha, 2001.

Kállay, D.: Veselý koncert. Sofa, Bratislava, 1997.

Grabbetová, R.: Zahrajme sa spolu. Mladé letá, Bratislava, 1999.

Droppa, B.: Poník z Poník a cvikly na bicykli. Perfekt, Bratislava, 1998.

Čaiatová, Delačová, Müllerová: Volná hra. Portál, Praha, 1995.

Rázusová-Martáková, M.: Farebná záhradka. Mladé letá, Bratislava, 1983.

Ondrejka, K.: Pod' sa s nami hrať. SPN, Bratislava, 1992.

Svetlíková, Fülöpová, Alberty: Kniha hier. Educatio, 1998.

Spievaj si vtáčatko. Slovenské ľudové piesne pre deti malé i väčšie. Mladé letá, Bratislava, 1990